

**Adunarea Generală
a membrilor titulari și
membrilor corespondenți
ai Academiei de Științe
a Moldovei**

**General Assembly
of full members and corresponding
members of the
Academy of Sciences
of Moldova**

HOTĂRÂRE

8 iunie 2022

Nr. II/1

mun. Chișinău

Cu privire la alegerea membrilor de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei

În temeiul art. 72 al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15.07.2004 (republicat) și punctelor 11, 18 și 30-32 ale Statutului Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), punctele 37-43 ale Regulamentului privind alegerea membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei nr. 1 din 28.07.2005 (cu modificările și completările ulterioare), în cadrul Sesiunii a II-a a Adunării generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM au fost examinate candidaturile înaintate de Secțiile de științe pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM. Referințele privind activitatea persoanelor au fost prezentate de acad. Eva Gudumac, acad. Boris Gaina (Secția Științe ale Vieții), acad. Ion Tighineanu, acad. Ion Bostan (Secția Științe Exacte și Inginerești), acad. Mihai Cimpoi și mem. cor. Victor Moraru (Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte).

Ca urmare a examinării referințelor prezentate asupra activității candidaților, precum și a dezbaterilor la acest subiect, Adunarea Generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei **A CONSTATAT:**

I) În corespundere cu domeniile științifice, în cadrul Adunărilor generale ale membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secțiilor de științe au fost examinate candidaturile înaintate pentru alegerea în calitate de membri de onoare ai AȘM (proces-verbal nr. 4 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe ale Vieții din 5 octombrie 2021; proces-verbal nr. 2 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe ale Vieții din 28 aprilie 2022, proces-verbal nr. 2 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe Exacte și Inginerești din 13 septembrie 2021, proces-verbal nr. 1 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte din 18 februarie 2022; proces-verbal nr.

2 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte din 3 iunie 2022).

Adunările generale ale membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secțiilor de științe au examinat și aprobat candidaturile următoarelor persoane în calitate de membri de onoare ai AȘM:

– Secția Științe ale Vieții a înaintat candidatura prof. Rattan LAL, laureat al Premiului Nobel; acad. Valeriu TABĂRĂ; prof. Sebastian IONESCU;

– Secția Științe Exacte și Inginerești a înaintat candidatura prof., laureat al Premiului Nobel Konstantin NOVOSELOV; prof. univ., dr. ing. Aurel CÂMPEANU;

– Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a înaintat candidatura acad. Răzvan THEODORESCU, vicepreședinte al Academiei Române; criticului literar Theodor CODREANU.

II) Cu referire la activitatea profesorului Rattan LAL (a.n. 1944), Laureat al Premiului Nobel pentru Pace (2007) și al Premiului Mondial pentru Alimentație (2020), reputat savant pedolog de origine indiană, profesor universitar în științele solului, înaintat de Secția Științe ale Vieții pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că prof. R. Lal a început activitatea în cercetare de la funcția de cercetător științific superior la Universitatea din Sydney, Australia (1968–1969). A activat în Ibadan, Nigeria, la Institutul Internațional de Agricultură Tropicală (IITA), unde între 1970 și 1987 a studiat domeniul *fizica solului*. În 1989 revine în SUA pentru a ocupa funcția de președinte al Asociației Mondiale pentru Conservarea Solului și a Apei (1987–1990), Organizația Internațională de Cercetare a Solului (1988–1991), Societatea pentru Știința Solului, America (2005–2007) și Uniunea Internațională a Științei Solului, Viena, Austria (2017–2018). A condus Comisia Interguvernamentală pentru Schimbările Climatice (IPCC) (1998–2000). În anul 2001 prof. Rattan Lal a devenit director al Centrului de Management și Sechestrare a Carbonului al Universității de Stat din Columbus, Ohio. În anul 2020 prof. Rattan Lal a fost profesor adjunct, Institutul Indian de Cercetare (IARI), New Delhi, India; ambasador de bunăvoință pentru probleme de dezvoltare durabilă, IICA, San José, Costa Rica etc. Este redactor-șef la „Realizările în știința solului” și la „Enciclopedia științelor solului”. Autor/coautor a peste 1000 de articole de jurnale recenzate și peste 550 de capitole de carte, a scris și editat/coeditat peste 100 de cărți.

Prof. R. Lal colaborează strâns cu AȘM, contribuind semnificativ la dezvoltarea științei solului din Republica Moldova. În cadrul „Săptămânii Științei” din 7-12 iunie 2021, dedicate aniversării a 60-a de la crearea Academiei de Științe a Moldovei și împlinirii a 75 de ani de la formarea primelor institute de cercetare de tip academic, la 7 iunie prof. R. Lal a susținut prelegerea publică „Sănătatea solului în era încălzirii globale: importanța pentru dezvoltarea durabilă a societății, inclusiv îmbunătățirea sănătății umane post-pandemice”, axându-se pe o problemă de primă importanță pentru civilizație – sănătatea solului și încălzirea globală. În contextul stipulărilor „Pactului climatic de la Glasgow”, semnat la 12 noiembrie 2021 de 197 de state, Academia de Științe a organizat o masă rotundă. Un exemplu de colaborare între cercetătorii SUA și ai Republicii Moldova a fost susținerea online a prelegerii publice de prof. R. Lal „Menținerea sănătății solului pentru fortificarea serviciilor ecosistemice”. Prof. Rattan Lal a adus contribuții substanțiale la realizarea cercetărilor științifice de excelență în domeniul restaurării sănătății solurilor, recunoscute la nivel național și internațional.

III) Cu referire la activitatea acad. Valeriu TABĂRĂ (a.n. 1949), președinte al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România, înaintat de Secția Științe ale Vieții pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM, s-a menționat că

acad. V. Tabără este doctor în agronomie (1984), profesor universitar (1996), prorector al Universității de Științe Agricole a Banatului din Timișoara, personalitate notorie în știința agricolă, în învățământul universitar. A studiat la Facultatea de Agronomie din Timișoara (1968–1973). Fiind conferențiar profesor universitar, a fost titular al disciplinei „Fitotehnia – Plante tehnice” la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului din Timișoara. A elaborat numeroase și valoroase manuale și lucrări metodice pentru studenți, peste 200 de lucrări științifice și de specialitate publicate. În paralel cu activitatea didactică, acad. V. Tabără a desfășurat o vastă activitate științifică. Din 2001 conduce activitatea de cercetare a laboratoarelor de ameliorare a grâului și a cânepii dioice. A obținut patru soiuri omologate în România. A fost conducătorul mai multor proiecte științifice, inclusiv cu Banca Mondială. A publicat cca 250 de lucrări științifice, apreciate atât în România, cât și în afara țării. În calitate de politician, a fost deputat în 4 legislative, de două ori președinte a două comisii parlamentare. A fost ministrul agriculturii în două guverne (1994–1996). O activitate prodigioasă desfășoară și actualmente, în calitate de președinte al ASAS. Este vicepreședinte din 2002 al Consiliului Național al Muntelui 2002, membru al Academiei Oamenilor de Știință (1992). Acad. V. Tabără a avut o experiență internațională vastă în NATO și în FAO, ceea ce i-a permis să abordeze problemele la nivel global și să înțeleagă aspectele fundamentale ale dezvoltării durabile a agriculturii. A participat la multiple evenimente științifice, propunând idei strategice, valoroase pentru cercetătorii științifici din țara noastră, precum și pentru organele decizionale din sectorul agrar. Acad. V. Tabără a susținut la AȘM, în data de 10 iulie 2020, lecția publică „Relația dintre agricultură și gestiunea resurselor de apă”.

IV) Cu referire la activitatea profesorului universitar Sebastian IONESCU (a.n. 1953), doctor în științe medicale, înaintat de Secția Științe ale Vieții pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM, s-a menționat că este șef al Catedrei chirurgie și ortopedie pediatrică a Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila” (București, România). Posedă o vastă experiență în calitate de coordonator de pregătire în rezidențiat, cursuri specializare pentru medici specialiști și primari, coordonare a lucrărilor de licență și tezelor de doctorat, participare în comisii pentru ocuparea posturilor în învățământul superior, Coordonator al Programului Național de Formare și Acreditare Laparoscopie Pediatrică, este reprezentant al României la Federația Mondială de Chirurgie Pediatrică. Profesorul S. Ionescu a adus contribuții deosebite la dezvoltarea științelor medicale, în special a chirurgiei și ortopediei pediatrice, numeroase activități de cercetare, colaborare și susținere a specialiștilor din Republica Moldova, dezvoltarea și promovarea științei medicale din Republica Moldova, precum și pentru susținerea și promovarea activităților de cercetare-inovare. A fost Președinte al Congresului Internațional de Chirurgie Pediatrică sub egida Academiei Române și al Federației Mondiale de profil, București (iunie 2018). Este lector invitat la congrese naționale și internaționale (București, Iași, Timișoara, Constanța, Copenhaga, Munchen, Varșovia, Alger, Chișinău, Sofia, Salonic, Zagreb). Are peste 36 de monografii publicate, 12 articole în reviste cotate ISI, director al 7 proiecte internaționale etc.

V) Cu referire la activitatea prof. Konstantin NOVOSELOV (a.n. 1974), Laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (2010), profesor la Centrul pentru Materiale Avansate 2D al Universității Naționale din Singapore, profesor Langworthy la Școala de Fizică și Astronomie a Universității din Manchester, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM, a fost menționat că Konstantin Novoselov este un fizician britanic de origine rusă, recunoscut ca unul dintre pionierii în domeniul grafenului. Cu ocazia

manifestărilor din cadrul „Săptămânii Științei”, K. Novoselov a susținut, la 11 iunie 2021, prelegerea publică „Materiale pentru viitor”, în care a făcut o cartografiere a elaborării diverselor materiale pentru diverse aplicații. A demonstrat dinamica dezvoltării materialelor bazate pe grafen, dezvoltării tehnologiilor, care au evoluat într-un ritm accelerat de la primele tehnologii de exfoliere mecanică a grafenului din grafit ce nu permitea producerea în masă până la tehnologii mai sofisticate, care să asigure producerea în masă și aplicații largi în diverse domenii. Premiul Nobel pentru Fizică a fost conferit profesorului K. Novoselov și profesorului Andre Geim în anul 2010 pentru experimente inovatoare privind materialul grafen. K. Novoselov a participat la promovarea oficială a proiectului Comisiei Europene Graphene Flagship. Este recipient al unui grant al Consiliului European de Cercetare (ERC). A condus o echipă academică care a monitorizat proiectarea, construirea și lansarea Institutului Național al Grafenului și este unul dintre directorii acestui institut. Este membru al Comitetului științific consultativ internațional al Centrului Național de Excelență ARC din Australia pentru Tehnologii Emergente în Electronica de energii joase. Este Cavaler comandor al Ordinului Leului Olandez, membru de onoare al Societății Regale de Chimie (HonFRSC), profesor onorific al Institutului de Fizică și Tehnologii din Moscova (MFTI) în 2010; membru asociat al Academiei Naționale de Științe din SUA, membru al Academiei de Materiale Asia Pacific ș.a.

VI) Cu referire la activitatea prof. univ., dr. ing. Aurel CÂMPEANU (a.n. 1935), înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești; pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM, a fost menționat că prof. univ. A. Câmpeanu și-a început activitatea în 1958 în calitate de inginer în Laboratorul Central al gigantului industrial Uzina Electroputere Craiova, continuând în 1963 ca asistent și șef de lucrări la Institutul Politehnic Timișoara. În 1971 obține titlul de conferențiar, iar în 1977 – de profesor la Universitatea din Craiova. În 1984 a fost ales decan la Facultatea de Electrotehnică, Universitatea din Craiova, după care în calitate de prorector la aceeași universitate. În prezent este profesor consultant și conducător științific de doctorat în cadrul a mai multor școli doctorale din România și din străinătate. Prof. A. Câmpeanu are contribuții de fond la teoria clasică a mașinilor electrice. A pus în valoare, în premieră mondială, regimul de funcționare a mașinii sincrone, cercetare cu caracter fundamental, aprofundată în teza sa de doctorat „Funcționarea în paralel la rețea a două mașini sincrone cuplate rigid”. O altă elaborare în premieră absolută a prof. A. Câmpeanu este metoda de încercare la încălzire, cu justificările teoretice de rigoare, a transformatoarelor de înaltă tensiune, puteri mari și neegale. Prof. A. Câmpeanu a contribuit la dezvoltarea teoriei moderne a mașinilor electrice. Realizarea de bază a prof. A. Câmpeanu constă în elaborarea într-o formă unitară a teoriei metodelor matematice dinamice evolute ale mașinilor electrice. Obiectivul propus a fost ca procesele fundamentale să corespundă metodelor fizice și virtuale, astfel încât simulările să devină un instrument matematic, care să permită modelări cu rezultate încadrate în limitele erorilor admisibile în practică. A publicat peste 300 de lucrări în reviste/conferințe/proceeding-uri, în baze de date internaționale. Un exemplu de pionierat este colaborarea sa cu comunitatea academică și universitară din Republica Moldova, în special cu Universitatea Tehnică a Moldovei – a fost președinte al Comisiei pentru Examenul de Stat la Facultatea de Energetică, a susținut în 2021 lecția deschisă „O viață de profesor și cercetător în serviciul oamenilor”. Prof. A. Câmpeanu este recunoscut la nivel național și internațional. Este Doctor Honoris Causa a 4 universități din România și Republica Moldova, Profesor invitat la L'Universite Claude Bernard Lyon (Franța), Ecole Polytechnique Federale de Lausanne EPFL (Elveția), L'Universite Catholique de Louvain (Belgia), Universite Jean Monnet de Saint Etienne (Franța), University de California, Los Angeles (SUA), Universita Studii du

Padova (Italia), Conferința Internațională a Universităților Europene CESAER de la Louvain la Neuve (Belgia).

VII) Cu referire la activitatea acad. Răzvan THEODORESCU (a. n. 1939), vicepreședinte al Academiei Române, Președinte al Secției de arte, arhitectură, audiovizual, s-a menționat că este un specialist notoriu în istoria artei și istoria civilizației, a semnat lucrări privind relațiile artei și culturii artei medievale românești cu arta și cultura bizantină și balcanică. Este doctor în științe istorice al Universității din București (1972), membru titular al Academiei Române (2000), Membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință (1996), Membru al Academiei de Științe din New York (1998), Doctor Honoris Causa și profesor asociat a mai multor universități din România și din străinătate. Începând cu anul 1987, a devenit conferențiar asociat la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, astăzi Universitatea Națională de Arte din București, unde din 1990 este profesor, susținând cursuri de tipologia artei sud-est europene și de istoria civilizației europene. Cursuri predate: Istoria Artei Vechi Românești, Tipologia Artei Sud-Est Europene, a Orientului Creștin, Istoria Civilizației Europene. Și-a început cariera științifică în 1963, în cadrul Institutului de Istoria Artei „G. Oprescu”. Este Membru onorar al Comitetului Național de Istoria Artei, membru al Comitetului Național de Studii Sud-Est Europene, membru de onoare al Societății de Arheologie din Atena, secretar general al Asociației Internaționale de Studii Sud-Est Europene. A fost director adjunct științific la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române (1971–1977), Președinte al Radio Televiziunii Române (1990–1992), Ministru al Culturii și Cultelor (2000–2004). Prin valoroasa sa operă științifică a adus contribuții inestimabile la studierea artei și culturii naționale și universale. Este membru al comitetului științific al revistei „Dialogica” din Chișinău.

VIII) Cu referire la activitatea criticului literar Theodor CODREANU (a. n. 1945) s-a menționat că este un reputat critic și istoric literar din România, prozator, filosof al culturii și civilizației. Este cunoscut ca un eminescolog notoriu (de trei ori laureat al premiilor naționale „Mihai Eminescu”). Personalitatea complexă a prof. Theodor Codreanu s-a conturat pe parcursul deceniilor în numeroase lucrări privind opera unor clasici (M. Eminescu, G. Bacovia, I. L. Caragiale, I. Barbu) și autori contemporani. O serie de lucrări sunt consacrate operei literare a autorilor basarabeni. Luată în ansamblu, aceste studii constituie o panoramă sui generis a literaturii române din Basarabia, surprinsă cu o adevărată privire din interior, datorată și faptului că, în afară de lecturile critice în număr mare, exegetul a avut relații colegiale și amicale cu mulți dintre scriitorii locali și a participat la importante și numeroase reuniuni culturale, literare și științifice (simpozioane, conferințe, congrese mondiale ale eminescologilor, lansări de carte, comemorări, dezbateri). Prin opera sa Theodor Codreanu a reușit să promoveze și să susțină adevăratele valori ale neamului nostru, să dezvăluie fațetele inedite ale creației literare. Tabelul statistic al cuprinderii autorilor analizați vorbește nu doar despre un număr mare, ci și de o reprezentativitate valorică, datorată unei intuiții estetice sigure, unui discernământ exegetic exemplar. Th. Codreanu vine cu o analiză exemplară, aprofundată și inedită a lucrărilor celor mai importanți autori din Basarabia (Ion Druță, Grigore Vieru, Victor Teleucă, Nicolae Dabija, Spiridon Vangheli ș.a.). Creația și activitatea lui Theodor Codreanu a fost menționată cu distincții de stat și importante premii literare, printre care Premiul „Titu Maiorescu” al Academiei Române.

IX) În conformitate cu punctul 32 al Statutului Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), punctele 37-43 ale Regulamentului privind alegerea membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin

Hotărârea Adunării Generalea membrilor titulari (academicieni) și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei nr. 1 din 28.07.2005 (cu modificările și completările ulterioare), votul expus de membrii titulari și membri corespondenți, și având în vedere referințele prezentate de Secțiile de științe privind activitatea profesorului Rattan LAL, laureat al Premiului Nobel (înaintat de Secția Științe ale Vieții, domeniul agricultură, biologie și mediu), acad. Valeriu TABĂRĂ, președinte al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România (înaintat de Secția Științe ale Vieții, domeniul agricultură, biologie și mediu); profesorului Sebastian IONESCU (înaintat de Secția Științe ale Vieții, domeniul medicină); profesorului Konstantin NOVOSELOV, laureat al Premiului Nobel (înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești); profesorului universitar, dr. ing. Aurel CÂMPEANU (înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești); acad. Răzvan THEODORESCU, vicepreședinte al Academiei Române (înaintat de Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte) și criticului literar Theodor CODREANU (înaintat de Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte), Adunarea generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei **HOTĂRĂȘTE:**

Se declară alese în calitate de membri de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei următoarele persoane:

– **Prof. Rattan LAL**, Laureat al Premiului Nobel pentru Pace (2007) și al Premiului Mondial pentru Alimentație (2020), (înaintat de Secția Științe ale Vieții, domeniul agricultură, biologie și mediu),

– **Acad. Valeriu TABĂRĂ**, președinte al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România (înaintat de Secția Științe ale Vieții, domeniul agricultură, biologie și mediu),

– **Prof. Sebastian IONESCU**, șef al Catedrei chirurgie și ortopedie pediatrică a Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila” (București, România), (înaintat de Secția Științe ale Vieții, domeniul medicină),

– **Prof. Konstantin NOVOSELOV**, laureat al Premiului Nobel (2007) (înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești),

– **Prof., dr. ing. Aurel CÂMPEANU** (înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești);

– **Acad. Răzvan THEODORESCU**, vicepreședinte al Academiei Române (înaintat de Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte),

– **Criticul literar Theodor CODREANU** (înaintat de Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte).

**Președinte al AȘM,
academician**

Ion TIGHINEANU

**Secretar științific general,
doctor habilitat**

Liliana CONDRATICOVA